

БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ ЛИСТКІВ СОРТІВ ВИТКИХ

ТРОЯНД РОДУ *ROSA L.*

Буйдіна Т.О., провідний інженер

Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України

Рожок О.Ф., старший викладач

Миколаївський національний аграрний університет

Троянди – одна з основних культур декоративного садівництва. В результаті величезної роботи значної кількості селекціонерів створювався світовий сортимент, який налічує близько 30 тисяч сортів, серед яких 3,5 % складають виткі троянди.

Та декоративність культури, її використання в ландшафтному дизайні, визначається великою кількістю морфологічних, біометричних онтогенетичних ознак. Зокрема, у витких троянд, які використовуються, головним чином, для утворення арок і озеленення альтанок, поряд із розмірами квіток та суцвіть, їх забарвленням та щільністю розташування на кущах, тривалістю цвітіння, важливе значення має розмір, форма і розташування в просторі листкового апарату. Іноді саме листки є головним фактором декоративності при створенні композицій. Сезонна зміна забарвлення, форма листкової пластинки, час розпускання та опадання листків, їх фактура та ряд інших показників є важливим ефектом декоративного озеленення.

Дослідження було проведено на селекційно-колекційній ділянці «Розарій» Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України (НБС). На сьогодні колекція витких троянд НБС складає 2 види та 24 сорти. Предметом дослідження було 9 сортів витких троянд колекції НБС.

Об'єктом – такі біометричні показники, як довжина складного листка, кількість листкових пластинок, загальна площа листка, площа листкової пластинки.

Основним завданням роботи було: вивчити такі біометричні показники листкового апарату витких троянд як довжина складного листка, кількість листкових пластинок, загальна площа листка, площа листкової пластинки, зробити їх морфологічний опис та провести групування сортів за цими ознаками.

Листки досліджуваних сортів витких троянд відрізняються як формою, так і розмірами. У всіх сортів вони дорзовентральні, непарноперистоскладні з 5-7 листковими пластинками із перистим жилкуванням.

Таблиця 1

Біометрична характеристика листків сортів витких троянд роду *Rosa L.*

Сорт	Довжина складного листка, см	Кількість листкових пластинок,	Загальна площа листка,	Площа листкової пластинки,
------	------------------------------	--------------------------------	------------------------	----------------------------

		шт./лист	см ² /лист	см ²
Duc de Constantine	09,48±0,18**	6,0±0,45	56,14±0,29	09,36±0,10
Excelsa	09,98±0,15	7,2±0,20	49,96±0,45	06,94±0,16
Flammentanz	13,84±0,14	6,0±0,45	84,74±0,31	14,10±0,12
Kahovka	14,54±0,08	5,4±0,40	85,72±0,21	15,86±0,12
Krasnyi Maiak	13,50±0,10	6,8±0,20	75,52±0,18	11,10±0,15
Krymskoe Solnyshko	14,12±0,15	5,8±0,58	34,64±0,19	05,96±0,08
New Dawn	10,44±0,14	6,0±0,45	34,70±0,22	05,78±0,15
Sympathie	13,04±0,14	5,4±0,24	49,52±0,21	09,16±0,12
Veilchenblau	12,62±0,12	7,8±0,37	40,16±0,20	05,16±0,11

*НІР₀₅

1,548

5,536

Примітки. *НІР- найменша істотна різниця;

**M±SEM, де M – середнє арифметичне значення,

SEM –стандартна похибка середнього арифметичного.

На основі проведених досліджень нами виявлена суттєва різниця у розмірі листків сортименту витких троянд. ‘Kahovka’, ‘Flammentanz’, ‘Krasnyi Maiak’ відрізнялись листковими пластинками найбільшого розміру, які в 2,5-2,3 рази перевищували розміри листкових пластинок складного листка ‘New Dawn’ і ‘Krymskoe Solnyshko’. Найбільша довжина листка була відмічена у ‘Kahovka’ та ‘Krymskoe Solnyshko’, відповідно 14,54 та 14,12 см. Найкоротшими листками характеризувались ‘Duc de Constantine’ та ‘Excelsa’. В усіх досліджуваних сортів середня довжина складного листка складала 12,40 см. Кількість листкових пластинок у досліджуваних сортів витких троянд була в межах від 5,4 до 7,8 шт./листок. У ‘Veilchenblau’ найбільша кількість листкових пластинок (7,8 шт./листок). ‘Kahovka’ та ‘Sympathie’ мали найменшу кількість листкових пластинок. Найвищий показник загальної площі листка відносно площі листкової пластинки був відмічений у ‘Flammentanz’ та ‘Kahovka’. Найменшу загальну площу листка мали сорти ‘Krymskoe Solnyshko’ та ‘New Dawn’ - 34,64 та 34,70 см²/листок відповідно. Майже всі досліджувані сорти витких троянд відзначались великою загальною площею листка. Характеризуючи площу листкової пластинки слід відмітити, що найменше її значення складає 5,16 см² у ‘Veilchenblau’ та 05,78 см² у ‘New Dawn’. Найбільша площа листкової пластинки була у сорту ‘Kahovka’ і складає 15,86 см².

Отже, вивчивши основні біометричні показники листка дев'яти сортів витких троянд встановлено, що ‘Flammentanz’, ‘Krasnyi Maiak’, ‘Krymskoe Solnyshko’ та ‘Kahovka’ мають найвищі значення за цими показниками.

Отримані дані дали змогу виділити сорти, які можливо використовувати в озелененні не тільки за декоративними характеристиками квітки, а й за зовнішнім виглядом листків (‘Veilchenblau’, ‘Sympathie’, ‘Flammentanz’, ‘Krymskoe Solnyshko’, ‘New Dawn’). Також ці сорти можна використовувати у селекційних програмах за цією ознакою.

